

Anul LIII

Nr. 42

Arad. 13 Octomvrie 1929.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

† Inaltul Regent Gh. Buzdugan

Inaltul Regent Gheorghe Buzdugan a trecut din viața muritorilor, luni dimineața în 7 Octomvrie l. c.)

Moartea lui așa de grabnică, a produs o profundă și dureroasă impresie în sufletul tuturor Românilor. Căci scumpa noastră patrie așa de mult încercată în ultimii ani prin pierderea celor mai distinși fii, ajunge iarăși la grea încercare.

Ne încredem în bunătatea lui Dumnezeu, în rugăciunile bisericii strămoșești care s'a identificat totdeauna cu poporul Român; ne încredem în cumințenia oamenilor de stat cari înlăturând orice interese vor găsi calea ce va duce țara noastră tînără spre culmile propășirei.

Carierea lui Gheorghe Buzdugan, dela primul post pe care l-a ocupat în magistratură, până la situațiunea de prim-președinte al Inaltei Curți de Casație și aceea de membru în Regență, a fost ascensiunea continuă și firească a omului înzestrat cu superioare însușiri intelectuale dominate de acel spirit de justiție din care isvoresc cele mai impunătoare și mai rodnice forțe morale.

Gheorghe Buzdugan a ilustrat magistratura prin cultura lui juridică și a înălțat-o prin marile virtuți care stau la însăși temelia așezământului justiției.

Autoritatea pe care Gheorghe Buzdugan și-o câștigase în lunga lui carieră de magistrat, sporită prin înțelepciunea, prin experiența, prin spiritul ponderat și prin patriotismul lui, l'au indicat, în ceasul de restriște al morții Regelui Ferdinand, pentru sarcina plină de grele răspunderi de membru în Regență.

Gheorghe Buzdugan și-a îndeplinit această înaltă sarcină cu toată înțelepciunea, cu toată autoritatea și cu tot patriotismul de care era capabil.

Prestigiul moral cu care purtase toga de magistrat, a știut să-l aducă și în îndeplinirea înaltei misiuni cu care fusese investit ca membru al Regenței, contribuind la consolidarea instituțiunei chemată să exercite prerogativele Coroanei în timpul minorității M. S. Regelui Mihai.

Prin moartea lui Gheorghe Buzdugan țara pierde, în împrejurări grele, pe unul dintre cei mai buni fii și mai înțelepți îndrumători ai ei.

Țara va păstra o amintire pioasă memoriei Inaltului Regent a cărui viață va rămânea o vie pildă de cald patriotism și de statornic devotament puse în slujba intereselor permanente ale Statului.

Inaltul Regent fusese bolnav de vre-o săptămână. Boala sa s'a agravat zilnic, așa că era de prevăzut că vine un desnodământ fatal. Luni la ora 5.15 cu toate că i se admi-

nistraseră baloane de oxigen, văzându-se situația disperată, s'a trimis după d. Dr. Cojan, care a sosit imediat.

Toate eforturile făcute de d. Dr. Cojan fiind zadarnice, la ora 6 fără 10 minute s'a trimis după Preotul Stancu dela biserica Manea Brutaru.

Înaltul Regent la vederea preotului a deschis doar un singur ochi neputând răspunde, mulțumindu-se să facă un simplu gest din cap.

Părintele Stancu i-a servit Sfintele Taine. La ora 6 Înaltul Regent a intrat în agonie. S'a anunțat președinția Consiliului.

La ora 7.10 Înaltul Regent și-a dat obștescul sfârșit.

Îndată după încetarea din viață a Regentului au sosit la locuința defunctului toți miniștri și mai mulți generali.

Rămășițele pământești ale defunctului Înalt Regent au fost transportate Luni d. a. la Ateneu.

Străzile pe unde urma să treacă cortegiul erau pline de public.

Felinarele erau învelite în doliu și tricolor. S'au arborat drapele naționale îndoliate la toate edificiile publice și particulare.

Înainte de ora 4 au sosit la locuința defunctului A. S. R. Principele Nicolae și I. P. S. Patriarhul dr. Miron Cristea, Înalți Regenți, d-nii miniștri Iuliu Maniu, Mihalache, dr. Al. Vaida-Voevod, Iunian, M. Popovici, Sever Dan, Voicu Nițescu, Pan Halipa, general Cihosky, D. R. Ioanițescu, etc. etc.

La ora 4 au oficiat serviciul religios protoereii Vintilescu, Z. Popescu și Moisiu, preoții Avramescu, Stancu, Rădulescu și Bădulescu.

După terminarea serviciului religios, sicriul a fost dus pe umeri de d-nii generali și așezat pe un afet de tun, învăluit în tricolorul cernit.

Sicriul e învăluit în tricolor și împodobit cu jerbe de flori.

Un escadron din reg. 9 roșiori, a dat onorurile, iar muzica a intonat „Rugăciunea“.

Cortegiul s'a format în ordinea următoare:

Un pluton din reg. jandarmi pedestri: preoții; afetul; rudele și asistența. Cortegiul era închis de trupe.

Panglicile au fost ținute: în partea stângă de d-nii Oscar Niculescu și Șt. Ciceo Pop, având alături pe d-nii generali Miciora și Samsonovici, iar în partea dreaptă de d-nii generali Eliad și Petalla. D. Iuliu Maniu, prim ministru, mergea alături de d. general Petalla.

În timpul când sicriul a fost ridicat de pe afet, de d-nii generali, corul seminarului Central a cântat imnuri religioase.

Sicriul a fost așezat în rotunda Ateneului,

pe un catafalc, ornat cu tricolor și la colțurile căruia ard lumânări.

Patru ofițeri superiori, în mare ținută și cu săbiile trase, fac de gardă.

S'a oficiat apoi un scurt serviciu religios, după care asistența s'a retras.

Un aghirotant regal a depus din partea M. S. Reginei Maria o prea frumoasă jerbă de flori naturale.

A. S. R. Principesa Elena s'a dus Luni, la ora 3 d. a. la locuința defunctului, exprimând condoleanțe membrilor familiei.

După o jumătate de oră au sosit MM. LL. Regina Maria și Elisabeta a Greciei și au depus pe catafalc jerbe de flori.

În mijlocul unei afluențe impresionante, s'a săvârșit Mercuri în 8 Oct. l. c. ceremonia transportării rămășițelor pământești ale fostului regent Buzdugan, la gara de Nord.

În marea rotundă a Ateneului, pe străzi, în piețele pe unde urma să treacă cortegiul funebru, în fața gării de Nord și pe peron public compact, din toate straturile sociale a ținut să dea ultimul salut celui care a fost regentul înțelept și nepărtinitor.

În marea rotundă a Ateneului sunt lăsați să intre: familia defunctului, membrii regenței, miniștrii, generalii, foștii miniștrii, înalții demnitari ai statului.

Catafalcul, pe care își doarme somnul de veci, fostul regent, e covârșit de flori.

În cele patru colțuri ale catafalcului, lumânări mari ard palid în sfeșnice uriașe de argint. Alături, patru coloneli, în ținută de paradă, străjuesc, nemișcați, stane de piatră.

La ora 4 precis, înaltul cler oficiază slujba divină.

Sub cupola rotondei Ateneului, rugăciunile clerului și răspunsurile corului capătă rezonanțe impresionante.

De sub pleoapele multora din cei de față, picură lacrimi.

Slujba religioasă s'a terminat.

Nu se rosteste nici un discurs.

Cortegiul cu rămășițele pământești, acoperit în flamură tricoloră, e ridicat pe umeri și așezat pe un afet de tun, tras de 6 cai.

Clopotele bisericilor Capitalei răsună prelung, tânguitor...

Cortegiul pornește...

El e deschis de un pluton de jandarmi, în mare ținută, cu chivăre pe cap. Urmează clerul în odăjdii în aur și argint.

Apoi ofițeri superiori, purtând pe perne de catifea decorațiile defunctului.

Vine afetul de fun, pe care e așezat sicriul cu rămășițele pământești ale fostului regent.

Cordoanele sunt ținute de către d-nii St. Ciceo Pop, președintele camerei, Tr. Bratu președintele Senatului, Oscar Niculescu președintele Curții de Casație și de 2 generali.

Carul mortuar e urmat de cei doi fii ai fostului regent, de ceilalți membrii ai familiei, de întregul guvern în frunte cu d. Iuliu Maniu, de foștii miniștri, de membrii corpului diplomatic, de parlamentari de primarii Capitalei, de toți ofițerii superiori din garnizoană, de înalții magistrați, de profesorii universitari, de înalți demnitari și funcționari superiori din Capitală.

Cortegiul e încheiat de unități de trupă cu drapele din toate formațiunile militare din Capitală.

În piața din fașa palatului cortegiul se oprește și clerul oficiază o scurtă rugăciune.

Pe tot parcursul cortegiului, de-alungul trotoarelor erau înșirate: armata, cercetașii, școlile, societățile și corporațiile cu drapele lor îndoliate.

În spatele acestora se afla adunat un public numeros.

La ora 6 cortegiul a ajuns în piața Gării de Nord.

Sicriul e ridicat pe umeri, — trupele masate în jurul pieței gării dau onorurile, dus pe peron și așezat în vagonul-mortuar tapisat în negru.

În mijlocul vagonului e aranjat un catafalc, înconjurat de flori.

Sicriul e depus pe catafalc. Lumânări mari ard în cele patru colțuri ale catafalcului.

Un preot, care citește neîntrerupt rugăciuni, și garda de onoare se urcă în acelaș vagon.

Cu trenul special la care e atașat vagonul mortuar, călătoresc spre Faraoni delegații Curții regale, membrii familiei defunctului, miniștrii, parlamentarii, înalții demnitari și invitații ce participă la înmormântarea care se săvârșește azi, în cavoul de pe moșia mult regretatului regent.

La ora 6.30 seara trenul mortuar pornește.

Trompeții dau ultimele onoruri, locomotiva pușă, trenul se depărtează.

Pe peron rămâne mulțimea întristată, cu un gol în suflet.

CONSILIUL EPARHIAL ORT. ROM. ARAD.

Nr. 3258

1929

GRIGORIE,

din mila lui Dumnezeu Episcop al eparhiei române ortodoxe a Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, precum și a părților anexate din Banatul-Timișan.

Iubitului Cler și Popor și iubiților deputați ai Adunării Noastre eparhiale, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu salutarea Noastră arhierască.

Pe temeiul art. 9 din lege și art. 132 și 134 din statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române și în conformitate cu concluzul 18 al Adunării Noastre Eparhiale din 29 Aprilie a. c., convocăm Adunarea Eparhială a Aradului în sesiune extraordinară pentru:

Comemorarea aniversării de o sută de ani dela

așezarea celui dintâiu episcop român Nestor

Ioanovici în scaunul episcopesc al Aradului

pe ziua de Sâmbătă, 26 Octomvrie a. c., la orele 8 jum. dimineața, când se va oficia cuvenita slujbă religioasă în catedrala Episcopiei și apoi va avea loc deschiderea adunării la orele 12 în sala festivă a palatului Cultural din Arad.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. deputați spre știre și orientare.

Arad, 1 Octomvrie 1929.

† Grigorie
Episcopul Aradului.

Centenarul eparhiei Aradului.

Intr'unul din numerele premergătoare vestisem dela acest loc, că eparhia Aradului se gătește de sărbătoare, din prilejul că împlinește, în toamnă, o sută de ani de viață românească.

Acum, ziua bucuriei grăbește cu pași repezi spre noi, pentru a ne chema la datoriile de pietate și recunoștință către înaintași, și la datorile noastre de a spori în viitor moștenirea dublă: națională și, mai ales, religioasă.

Serbările sunt proiectate a se ține în cadre și forme vrednice atât pentru a sărbători cu demnitate, cât și pentru a ne da seama de ceea ce va trebui să însemne o orientare nouă asupra problemelor noastre de viitor.

Mai întâi—*festivitățile.*

Dar, în privința aceasta, Consiliul eparhial a gătit și distribuit programa atât a înseși festivităților cât și a lucrărilor ședinței festive a Adunării eparhiale, care încă se va întruni, și a făcut și invitațiile ce se cer către tot felul de autorități și instituții.

Prin urmare, din această parte a lucrului, nu ne rămâne, decât ca fiecare din noi să-și pună mâna pe suflet, și să-și iee întregă partea de muncă la pregătirile și îndemnările pe mai departe, pentru ca să ne putem bucura, cu toții, de acest praznic cultural și religios, care ne reamintește o frumoasă izbândă națională a Bisericii noastre și a eparhiei noastre, până nici nu ieșise din legăturile ierarhice sârbești.

Pentru orientarea mai de aproape, reproducem, în altă parte a acestui organ, însași circulara Consiliului eparhial.

Despre alte momente privitoare la cele de făcut, cași consecință firească a acestei prazniri, — cu alt prilej.

5261
Nr. 1929

Circulară

către toate Oficile protopopești și parohiale din cuprinsul eparhiei Aradului.

Clerul și Poporul dreptcredincios din eparhia Aradului va sărbători, la 26 Octomvrie a. c., cu ajutorul lui Dumnezeu, o sută de ani, de când în scaunul episcopesc al Aradului a fost așezat întâiul episcop român, în persoana fericitului *Nestor Ioanovici*.

Inimile noastre, ale tuturor, trebuie să tresalte cu acest prilej, de bucurie, pentru biruința românească de acum o sută de ani, câștigată între împrejurările cele mai grele pentru Credința ortodoxă, Legea și pentru Neamul nostru.

Un veac s'a scurs dela ajungerea acelei biruinți. Și dacă înaintea lui Dumnezeu, o mie de ani este ca

o zi (II. Petru III, 8), în socotelile noastre omenești, în istorie, numără mult chiar și numai anii și zilele, cari și ele, ne aduc învățămintele lor, pentru a ne deștepta către anumite datorii de împlinit.

Har și slavă lui Dumnezeu din Ceriu, că și nouă, tuturor, ni-a hărăzit un asemenea praznic plin de învătătură!

Aradul, cu episcopia sa ortodoxă, cari vor îmbracă în zilele apronlate hațna bucuriei, a fost de lungă vreme un loc de înșămătate mare pentru viața noastră creștinească-ortodoxă și românească. Orașul acesta este loc de reședință episcopescă ortodoxă dela anul 1703, când s'a așezat aici episcopul *Isata Diacovici*, care până atunci își avuse reședința la Ineu. De atunci, în scaunul episcopesc dela Arad, a urmat un mare număr de episcopi ortodocși. Cel dintâi au fost din neamul sârbesc, care se așezase aici și în alte părți, de răul Turcilor, și care s'a bucurat de mari scutiri din partea împăraților de pe vremuri.

Neamul sârbesc, cu episcopii săi și cu privilegiile sau scutirile lor împărătești, ni-a fost, în acele vremuri, de mare ajutor. Înainte cu 200 ani și mai bine, când s'a făcut aceea răvârsare a Sârbilor în aceste părți, ei ne-au cuprins, pe Români ortodocși ungureni, în legăturile lor bisericești. Noi pe de o parte eram împiași de iobăgia vremurilor de atunci; iar de alta, puterea Statului și biserica catolică se foloseau de toate uneltrile, ca să ne smulgă din legea noastră, și făcându-ne uniți, să ne atragă la „legea împăratului” dela Viena. Iar Biserica ortodoxă, a coreligionarilor Sârbi, *tocmai în această vreme de mare primejdie a Credinței noastre, și-a întins brațul său ocrotitor asupra noastră.* Nenumărate și îndelungate a fost luptele purtate de Ierarhia sârbească pentru a ne scăpa de această primejdie, nu numai aici, în ținutul Aradului, ci și în Bihor și până și în Ardeal. De aceea, astăzi trebuie să ne gândim cu recunoștință la memoria acelor luptători pentru Ortodoxie.

Dar, ca toate străduințele omenești, supuse slăbiciunilor și alunecărilor, — *ocrotirea religioasă a început a se prefăce cu vremea în apăsare națională* pentru noi Români. Noi nu am putut să ne luăm, dela început, locul ce ni-se cuvenia alături și la fel cu coreligionarii Sârbi, în slujbele bisericești mai înalte. De aici au urmat pentru noi mari lipsuri și dureri, mai ales de pe la sfârșitul veacului XVIII, când popoarele începeau să-și reclame și dreptul lor la viața *națională*.

Urmarea acestor nouă și supărătoare stări de lucruri a fost, că frunții gândirei și ai simțirei românești de acum 120—130 de ani, cari erau profesorii școlii normale sau preparandiale, în frunte cu *Dimetrie Tichindeal* și cu luptătorul național *Moise Nicoară* dela Giula, *au deschis o luptă aprigă pentru drepturile românești.* Intre aceste drepturi, cel dintâi eră, ca în fruntea eparhiei Aradului să ajungă un Român, ca episcop. După lungi și grele frământări, lupta aceasta a fost încununată de rezultat, prin alegerea și sfințirea de episcop al călugărului român, ardelean, *Nestor Ioanovici* din Făgăraș, care mai fusese candidat, în 1810, la scaunul episcopesc al Ardealului, iar la 1816 la Arad.

Adunarea noastră eparhială, prin hotărîrea sa No. 61 dela 30 Aprilie a. c. a aflat de bine, că acest eveniment istoric din viața eparhiei Aradului să fie praznuit după cuviință. Iar Consiliul eparhial a hotărît, ca serbările din acest prilej să se țină în orașul

Nostru de reședință precum și în cuprinsul eparhiei, în ziua de 26 Octomvrie.

În cele ce urmează fixăm punctele generale, după cari ce vor desfășura serbările de comemorare, și anume:

În numita zi, după terminarea sfintei Liturghii, se va țineă atât în Biserica noastră catedrală, cât și la paraclisul din Arad-Gai — unde sunt îngropați episcopii de odinioară ai Aradului — și tot astfel și în bisericile parohiale din eparhie, *Doxologie* de mulțumită lui Dumnezeu, și apoi *Parastas* pentru sufletele episcopilor adormiți în Domnul.

Adunarea eparhială încă se va întruni, din acel prilej, în ședință festivă. Membrii ei vor participa la serviciul divin din Catedrală, iar o delegație din membrii Adunării eparhiale va participa la serviciul religios, ce se va țineă în Arad-Gai, locul de așezare veclnică a celor mai mulți din episcopii de până aci ai Aradului. Iar după masă, aici în Arad, va urma un concert religios, pentru marele public.

Aceste precizări de mai sus se dau și pentru orientarea Prea Cucernicilor Protopopi și a Cucernicilor Preoți, cari vor avea să se îngrijească, la rândul lor, ca *festivitățile pentru bisericile parohiale și pentru comunele noastre bisericest, să fie pregătite din vreme, în înțelesul de mai sus*. Și anume: în numita zi, după terminarea sfintei liturghii, în fiecare biserică parohială, se va țineă *doxologie și parastas*, iar preotul slujitor va avea să țină și o cuvântare, în care să se desfășoare însemnătatea serbării. Iar întrucât numai va fi posibil, se va țineă și un *festival școlar* cuprinzând puncte religioase, precedate de un cuvânt lămuritor din partea preotului ori a învățătorilor.

Pentru buna reușită a acestor pregătiri, preotul conducător de oficiu parohial va lua contactul cu direcțiunea școlii sau școalelor — afară de Arad, unde se întocmește o programă specială, — pentru a informa și a cere colaborarea școlii, sau școalelor.

De s ne înțeles, că în cadrul acestor pregătiri, trebuie luată și măsura, în două Dumineci sau sărbători premergătoare zilei de 26 Octomvrie, să se aducă aceea serbare la cunoștința credincioșilor, prin vesteire cuvîntoasă de pe amvon.

Pentru orientarea Prea Cucernicilor Părinți Protopopi și Preoți, adăugăm aci și următoarele indicațiuni de urmat:

1. La sfânta liturghie din ziua de 26 Oct. vor trebui să se intercaleze la locul lor, atât la proscomidie cât și la ectenia mare și la cea ce urmează după citirea sfintei Evanghelii, *rugăciunile de mulțumire pentru câștigarea cererii*; și tot astfel să se intercaleze la locul lor tropariul și condacul aceleiași rânduieli de mulțumire.

2. La *ectenă morților*, care se va ceti la sf. Liturghie la locul ei, precum și la parastasul, ce va avea să urmeze, se vor pomeni numele episcopilor arătați mai jos, unii din ei ajunși și mitropoliți, cari au cărmuit duhovnicește eparhia Aradului, cu titlul de episcopi ori numai episcopi administratori.

Numele lor se vor ceti, la pomenire, în ordinea cronologică, dar așa fel, că înaintași și următorii episcopului Nestor Ioanovici vor fi pomeniți numai cu numele de botez, respectiv pe numele călugăresc și cu indicația gradului ierarhic, iar episcopul Nestor va fi pomenit și cu numele familiar.

Iată acum seria lor, până la cel din urmă episcop răposat:

Episcop, apoi mitropolit *Isaia* Diacovici,
 „ *Ioanichie* Martinovici,
 „ *Sofronie* Ravantelianin,
 „ apoi mitropolit *Vichentie* Ioanovici,
 „ „ „ *Isaia* Antonovici,
 „ „ „ *Pavel* Nenadovici,
 „ *Snesie* Ivanovici,
 „ *Pahomie* Cnezevici,
 „ *Petru* Petrovici,
 „ *Pavel* Avacumovici,
 „ *Iosif* de Putnic,
 „ *Nestor* Ioanovici,
 „ *Gherasim* Roș.
 „ apoi mitropolit *Procopiu* Ivacivovici,
 „ „ „ *Miron* Romanul,
 „ „ „ *Ioan* Mețianu,
 „ *Iosif* Galdiș,
 „ *Ioan* I. Papp.

3. Cu privire la bisericile parohiale se adaugă și aceea, că *cuvântarea*, ce va avea să urmeze, se va țineă după parastas. În ea se vor utiliza împrejurările arătate mai sus, de ordin general istoric; se va pomeni de triumful ideii naționale în Biserică prin alegerea Episcopului Nestor Ioanovici; de datoria cinstitel părinților duhovnicești, cari, în arătata serie de episcopi, au format legătura duhovnicească și canonică cu sfânta Biserică ort. a Răsăritului și ni-au ajutat să ne păstrăm Ortodoxia; iar acum, după izbândirea idealului național, să se accentueze datoria noastră obștească, de a ne îmbunătăți viața creștinească și de a fi și mai străduitori în apărarea și fructificarea credinței noastre ortodoxe!

Toate cele de mai sus vor avea să intre în deosebită grijă a P. P. Cucernicilor protopopi și a Cucernicilor preoți, pentruca sărbătarea centenară să reușească cât se poate de bine, și ca ea să aște răsuneț larg și în sufletele iubitorilor noștri credincioși!

Arad, 16 Sept, 1929.

Cu arhierescă binecuvântare

† GRIGORIE

episcop

Adunarea Generală a „Astrei” la Turda.

Festivitățile organizate la Turda în legătură cu adunarea generală, a „Astrei”, având ca punct culminant desvelirea monumentului lui Ioan Rațiu, au fost contramandate în ultimul moment din pricina decedării înaltului regent Gh. Buzăgan. Comitetul aranjator, în frunte cu d. Valer Moldovan, președintele despărțământului din Turda al „Astrei”, făcuse mari pregătiri pentru a da serbărilor un cadru solemn și totodată popular. În piața Mihai Viteazul, unde se ridică monumentul lui Ioan Rațiu, au fost construite două tribune publice, numeroase trenuri speciale trebuiau să transporte pe țărani din comunele învecinate, un mare banchet fusese pregătit, așteptându-se participarea tuturor membrilor de seamă ai guvernului.

Adunarea generală a „Astrei”, neputând fi amânată s'a ținut, totuși într'o atmosferă încărcată de alte preocupări și cu o asistență mai redusă decât oricând. Lucrările, potrivit ordinii de zi aveau să dureze două zile s'au concentrat într'o singură zi, util zându-se timpul rămas liber prin suprimarea celorlalte puncte din program.

Sâmbătă după amiază, în prezența d-lui Vasile Goldiș, președintele „Astrei”, a autorităților locale și a oaspeților sosiți în cursul zilei, s'a făcut deschiderea expoziției agricole-industriale instalată în câteva pavilioane din parcul orașului.

Duminecă dimineața înainte de deschiderea adunării generale a „Astrei” s'a oficiat câte un serviciu religios la cele două biserici românești din Turda. La biserica ortodoxă a slujit protopopul Murășanu, iar la cea unită d. Elie Dălanu, protopopul Clujului. Potrivit unei vechi uzanțe, d. Vasile Goldiș, președintele „Astrei” a fost de față, pe rând la ambele biserici. S'au rostit rugăciuni pentru odihna sufletului răposatului Ioan Rațiu eroul procesului Memorandului și fost președinte al partidului național de pe vremuri, iar o delegație de țărani din Bicaz în frunte cu un moșneag de 80 ani, martor al frământărilor de pe vremuri, a depus în fața altarului o cunună de frunze de brad în semn de recunoștință pentru dărzul luptător care le-a apărat drepturile asupra pădurilor strămoșești pe timpul regimului maghiar.

Prima ședință festivă a congresului „Astrei” se deschide în sala festivă a prefecturii sub președinția d-lui Vasile Goldiș, care explică celor de față motivele pentru care cadrul serbărilor a fost redus. Publicul din localitate asistă într'un număr destul de mare.

Cuvântarea de deschidere o rostește d. Vasile Goldiș președintele „Astrei” pe care o vom publica în numărul viitor.

Șefii autorităților și reprezentanții diferitelor societăți și instituții culturale își exprimă apoi saluturile „Asociațiunii”.

În numele guvernului vorbește d. I. Miclea, prefectul județului, care amintește că sunt 49 de ani de când „Astra” s'a întrunit ultima oară la Turda, și evocă schimbările îndeplinite într'un timp atât de scurt, în existența poporului român din Ardeal.

D. general I. Manolescu, președintele Caselor naționale, vorbește despre rolul istoric al „Astrei” în lupta pentru desrobirea națională și aduce omagiu de recunoștință luptătorilor pentru unirea sufletească a românilor de pretutindeni.

D. Em. Racovitza, rectorul Universității din Cluj, aduce urările de prosperitate ale înaltului așezământ de cultură din capitala Ardealului, arătând, că aceasta se socotește o ramură răsărită din tulpina veche a „Astrei”, fără de care viața sufletească românească a Ardealului s'ar fi stins.

D. Ștefan Pop aduce salutul „Ligii Culturale”

din București, care se simte unită cu „Astra” în toate țelurile sale. O națiune se afirmă prin cultură, spune d-ș, de aceea toate instituțiile noastre culturale se simt legate în cadrele aceleiași solidarități, pentru realizarea unui ideal comun.

D. protopop Bologa aduce binecuvântarea și salutul I. P. S. Sa mitropolitul Bălan al Ardealului, împiedicat să ia parte congres.

D. prof. Pamfile, din însărcinarea d-lui I. Pellvan președintele „Astrei” basarabene, prezintă omagiile acestei ramificații a „Asociațiunii” dela Sibiu.

D-na I. Murășanu salută adunarea în numele „Revoluției femeilor române”.

Printr'o singură alocuțiune, d. Vasile Goldiș mulțumește cuvântărilor rostite, dând citire apoi câtorva telegrame omagiale sosite din diferite puncte ale țării

Se procedează la alegerea comisiunilor însărcinate să raporteze asupra dărilor de seamă generale a „Astrei”, asupra situației financiare și asupra cererilor de admitere a noilor membri.

Adunarea a ovaționat pe d. Stellan Popescu, fost ministru și directorul ziarului „Universul” pentru donația făcută „Astrei” și a hotărât să-l trimită o entuziastă adresă de mulțumire.

S'a instituit o comisiune specială pentru verificarea socotelilor din anii trecuți.

Au urmat conferința d-lui Bogdan Duică, despre Școalele Blajului în 1799: discursul de recepție al d-lui Vasile Vlaicu, despre: Problemele economiei naționale.

Seara la ora 8 congresul și-a încheiat lucrările.

VIZITĂ CANONICĂ în parohiile Jadan și Călacea.

Parohiile noastre Jadan și Călacea au avut în ziua de 29 Septembrie a. c. sărbătoare mare, prilejuită de vizita Prea Sfinței Sale Părintelui Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa.

P. Sf. Sa a plecat dela reședința sa din Arad la orele 7 $\frac{1}{2}$ dimineața. Îsoțit fiind de Prea Cucernicii Părinte: *Mihail Păcățianu* consilier referent, *Sava Seculin*, protopopul tractului Vinga, *Dr. Nicolae Popovici*, profesor la Academia teologică, dl. *Dr. Pavel Manta*, primpretorul plasei Vinga și de Cucernicia Sa Părintele Lavru Florea, diaconul catedral din Arad, La orele 8 $\frac{1}{2}$ sosim la Jadan. Dela hotarul comunei ne însoțește un banderiu de călăreți îmbrăcați în costume naționale, iar la intrarea în comună ne așteaptă un număr frumos de credincioși în frunte cu primarul comunei dl. *Valeriu Iacob* și notarul comunal dl. *Gheorghe Harasti*. Primarul comunei rostește câteva cuvinte de bineventare bineînțite, la care P. Sf. Sa mulțumește adânc impresionat de frumoasa primire. Apoi

convolul sărbătoresc intră în comună în sunetele clopotelor: banderiu de călăreți, automobilele cu P. Sf. Sa și sulta și un număr frumos de trăsuri cu credincioși din Jadan. Trecând cele două arcuri de triumf, sosim la casa parohială. Aici suntem așteptați de foarte mulți credincioși în frunte cu parohul locului Cucernicia Sa Părintele *Nicolae Vulpe*. Imediat după sosirea P. Sf. Sa este condus la biserică, unde la ora 9 se începe sf. liturghie oficiată de P. Sf. Sa asistat de preoții din suită, precum și de către Cucernicii preoți: *Nicolae Vulpe* din Jadan *Liviu Mihailovici* din Murani, *Pavel Tismonariu* din Hodoni și *Samuil Coman* din Murani. Răspunsurile liturgice sunt date de mai mulți tineri cântăreți, iar cântările de strană le cântă dl *Dr. Paraschiv Licareș*, fost deputat, dl *Stefan Vulpe*, inspectorul căminului de ucenici din Timișoara și alții. La priceasnă Părintele N. Vulpe în cuprinsul unei cuvântări reușite face și o dare de seamă asupra situației parohiei sale, din care dare de seamă extragem următoarele: Comuna Jadan are 257 case cu 972 suflete ort. rom. și 4 rom. cat. maghiare. Sectarii nu sunt. Ocupațiunea principală a locuitorilor este agricultura. Situația lor materială este mijlocie. Comuna își are originea sa în timpuri vechi, deoarece există încă înalțe de venirea ungarilor. Pe timpul regelui Andrei al II-lea a fost făcută donațiune diecezei catolice de Cenad, deși populația era de ritul vechi. Cele mai vechi registre matriculare ale parohiei datează de la anul 1780. Biserica actuală a fost clădită la 1832 cu cheltuiala credincioșilor. Viața religioasă-morală a credincioșilor este multumitoare, totuși avem 27 perechi concubini și 11 perechi căsătoriți numai la forul civil pe lângă cele 275 perechi cununate la Sf. Biserică. Copii sunt puțini. Cercetarea Sf. Biserici lasă de dorit, afară de praznicele mari. Totuși sunt mai multe familii fruntașe, cari păstrează din tată în fiu obiceiul frumos de a fi cântăreți de strană. Analfabeții sunt puțini, deoarece 92% știu citi și scrie. Școala confesională a avut frumoase proprietăți agricole în valoare de aproximativ 3 milioane lei, cari însă au fost expropriate. În anii din urmă numărul locuitorilor a sporit prin colonizarea a 47 familii, parte refugiați din Banatul robit sârbilor și parte (4 familii) originare din comuna ardeleană Telna.

După acest raport amănunțit și exact al Părintelui Vulpe, Prea Sf. Sa Păr. Episcop rostește o cuvântare înălțătoare de inimă. Sâmburele cuvântării a fost însemnătatea rugăciunii în viața noastră. Limbajul elegant, și totuși înțeles de toți precum și frumoasele pilde și asemănări au făcut ca cuvintele arhieresti să rămână neșterse în amintirea celor prezenți. La sfârșitul cuvântării P. Sf. Sa a ținut să mulțumească călduros și numeroșilor intelectuali din Timișoara, cari în frunte cu dl Prefect al județului, *Dr. Liviu Cigdreanu* știu aprecia rolul religiei noastre strămoșești în viața neamului nostru, iar prin prezența lor au înălțat nim-

bul vizitei arhieresti. Într'adevăr frumos gest au făcut domniile din Timișoara, când fără considerare la nuanțe politice au ținut să nu rămână absenți dela această frumoasă sărbătoare religioasă. Pe lângă dl Prefect am mai remarcat pe domniile: *Ioan Oprea*, președintele Camerei de Industrie și Comerț, *Dr. Lucian Georgevici*, fost primar, *Dr. Coriolan Băran* deputat, *Dr. Paraschiv Licareș* fost deputat, *N. Arsenovici* directorul general al societății Timiș-Bega, *Dr. Ioan Doboșan* fost primar, *Gheorghe Andraș* profesor, *Traian Birdescu* publicist, *Dr. Pavel Manta* primprețor, *Dr. Remus Agadișanu* avocat, *Stefan Vulpe* inspectorul căminului de ucenici, *Iuliu Vulpe* directorul școlii de industrie, *Ing. Vulpe* fiul Părintelui Vulpe, etc.

După terminarea sfintei liturghii P. Sf. Sa pe lângă anafora a împărțit poporului și o mulțime de broșuri din Biblioteca creștinului ortodox și apoi P. Sf. Sa este condus cu procesiunea la casa parohială. Aici se servește de către stăpâna casei dna Vulpe, o masă aranjată cu mult gust după cecece P. Sf. Sa cercetează acasă pe mai mulți credincioși.

La ora 3 $\frac{1}{2}$ d. m. P. Sf. Sa pleacă spre comuna Călacea, însoțit fiind de sulta cu care a plecat din Arad, la care se mai atașază și dl deputat *Dr. Coriolan Băran*. Apropilându-ne de hotarul comunei și aici suntem întâmpinați de un banderiu de călăreți iar la intrarea în comună P. Sf. Sa este binevențat de primarul comunei, dl *Vichentie Fluture* și de notarul comunal dl *Francisc Nef* în fruntea unui număr frumos de credincioși. Și aici arcuri de triumf, verdeață. Convoul frumos este deschis de fanfara tinerilor români din loc, înființată de curând.

Sosiți în fața bisericii corul tinerimii condus de studentul în teologie, dl *Ioan Tralescu* întonează „*Intru mulți ani stăpâne*” iar preotul local *Violet Mihăuțiu*, asistat de Părintele *Aurel Cimponeriu* din Mănaștur, oferă P. Sf. Sale spre sărutare sf. Cruce și Evanghelia în mijlocul uralelor poporului. Intrând în biserică se începe îndată vecernia, oficiată de P. Sf. Sa, preoții din suită, apoi *A. Cimponeriu* și *V. Mihăuțiu*. După tropar Părintele *V. Mihăuțiu* sa-ută pe P. Sf. Sa într-o cuvântare frumoasă și-i mulțumește pentru că a învrednicit parohia sa de înalta vizită. În decursul cuvântării face și raportul obșnuit asupra situației parohiei, din care notăm următoarele: Comuna Călacea are 1085 suflete, dintre cari 830 români ortodocși, 170 germani rom. cat și 85 maghiari rom. cat. Seciarii nu sunt în comună. Perechi ort. rom. cununate sunt 195, concubine 24 și numai cu căsătorie civilă 13. Cea mai veche matricolă parohială datează din anul 1784. Biserica a fost zidită în anii 1812—14, după cum dovedesc documentele păstrate în arhiva parohială. S'a sfințit prin preotul *Ioan Vasici* din Timișoara. Poporul este religios, cercetează regulat sf. biserică și ține cu sf. înțenie la credința străbună. Patimi nu băntue în comună, cecece se datorește în bună parte harului

învățător P. Trailescu, carele chiar astăzi împlinește 40 de ani de muncă rodnică în ogorul școlii. Parohia are fond bisericesc de bucate pentru ajutorarea celor lipsiți, precum și un fond al milelor. „Societatea Sfântul Gheorghe” funcționează cu rezultate bune. Există în comună și o casă culturală cu o bibliotecă de peste 400 volume. În anul curent s'a înființat și o fanfară. Din acest raport se vede că parohia Călacea deși mică, se poate număra în rândul parohiilor bine organizate și înfloritoare. Cuvintele Părintelui Mihașiu au fost ascultate cu plăcere atât de P. Sf. Sa cât și de toți cei prezenți. După aceasta P. Sf. Sa Părintele Episcop rostește o cuvântare de adânc înțeles religios asupra întrebuirii timpului, exprimându-și mulțumirea că credincioșii din parohia Călacea au înțeles rostul virții pământești ca vreme de pregătire pentru viața viitoare. Îl îndeamnă să stăruie și mai departe pe calea apucată și să se perfecționeze în viața creștinească. Impresionante au fost cuvintele de mulțumire adresate învățătorului P. Trailescu, carele timp de 40 de ani a desvoltat o muncă rodnică în interesul înfloririi parohiei. Deasemenea laudă și pe preotul locului pentru zelul său pastoral și pentru tactul său, cu care a știut să realizeze armonie deplină în parohia sa. Cuvintele ultime ale Arhiepiscopului sunt primite cu urale din partea celor prezenți. P. Sf. Sa apoi citește rugăciunea de deslegarea păcatelor și însăși se distribuie și aici broșuri din „Biblioteca creștinului ortodox”.

După sfârșitul vecerniei P. Sf. Sa este condus la casa parohială, unde dna Mihașiu servește oaspeților o gustare bogată. La ora 6¹/₂ d. m. plecăm spre Arad unde sosim în pace la orele 7¹/₄.

Ziua de 29 Sept. a. c. a fost o zi frumoasă și va rămânea neștearsă în memoria credincioșilor din cele două parohii. Nu o spun aceasta numai pentru că așa s'ar obișnui, ci din convingerea adâncă, ce mi-am câștigat-o, auzind cuvintele câtorva credincioși bătrâni din Călacea, cari cu lacrimi în ochi mi-au mărturisit bucuria mare de a vedea pe Episcopul lor la dânsi acasă, unde de 40 de ani nu s'a văzut vre un cap încoronat al sfintei noastre biserici.

Raportorul.

Primejdii ce ne așteaptă.

După un deceniu dela unirea tuturor românilor, mă înspăimânt grozav privind prăpastia ce există între fii acestei națiuni, o prăpastie ce ne desparte sufletește, împărțindu-ne în mai multe tabere în fața înaltului creator.

Legile Statului român au recunoscut de curând ca religione și secta baptistă. Recunoașterea s'a făcut pe principiul libertății cultului. Ești liber a fi ce vrei numai să nu superi pe altul. Se naște întrebarea

dacă e dăunătoare bisericii ortodoxe și în general Statului român această sectă? Privind lucrurile în mod superficial ne-am putea pronunța negativ, dar cunoscând fondul și manifestațiunile celor căzuți în această rătăcire, ne dă foarte mult de gândit și mă face a nu vedea în culori trandafirilor soarta neamului românesc. Cea ce mă face a fi pesimist studiind această problemă sunt următoarele:

Îmi îndeplinesc frumoasa și greua misiune de învățător, în comuna Rădești Județul Arad. La venirea mea în această comună în toamna anului 1926, am avut nefericirea de a vedea l-a oară pe urmașii lui Traian și Decebal despărțiți în două cete: Creștini-ortodocși și rătăciți-baptiști.

În primii ani de apostolat, am căutat împreună cu preacucernicul preot local, a infiltra în sufletele tinerilor vârstare, fii ai rătăciților, dragostea de credință strămoșească. Vai! ce greu e a convinge pe cineva, care pășind pragul școlii este deja apucat pe calea rătăcirii! Acești copii cari învață în istoria neamului despre Ștefan cel Mare, apărătorul creștinătății, despre Mihai Viteazul și alți mari ostași cari au păstrat credința, datinile și limba strămoșească, trăiesc viața marilor volevozi, cât timp sunt între zidurile clasei, spre a fi spulberată acasă de talmăcirile gresite ale Sf. Scripturi de către un părinte trădător al religiei părăsite. Și m'am convins despre aceasta, în decursul anului șc. 1928—1929.

La sărbătorile naționale nu numai că sectarii nu au luat parte dar au reținut și pe fii lor de a participa la marile sărbători naționale ca: Unirea principatelor, Ziua Eroilor, și alte date ce ne amintesc faptele glorioase ale trecutului nostru.

În ziua de 11 August a. c., comitetul de educ. fizică și națională a avut ședință în comuna noastră. Preacucernicul pr. Popoviciu din Almaș a arătat într-o formă și de o blândețe apostolică rătăcirea lor dela credința adevărată. Au luat parte și o mulțime de baptiști, cari pe timp ce conferențiarul căuta a-i convinge, cu citate din Sf. Scriptură începeau să se agite spunând: „Nu-l adevăr-t”. A urmat conferința D-lui N. Tărăpoancă inv. Mustești, despre „Legătura între școală și familie”. În acest timp spre a împiedeca pe conferențiar, ne pomeneam deodată că fanfara baptistă începe a intona „Imnul Regal” din adunarea baptistă situată la 100 m. distanță. Rătăciții au căutat prin acest mijloc să ne zădărnicească ședința. Intonau Imnul Regal în batjocură în timp ce inimosul inv. căuta prin cuvinte alese să facă o apropiere între școală și familie. Cazul a fost arătat celor în drept de către Președ. Comit. Dar... durere nu s'a luat nici-o măsură, pentru că... se zice că baptiștii ar fi de culoare național țărănistă. Dai au și manifestat sentimente naționale!..

În ziua de 29 Sept. a. c. comuna noastră a avut cinstea să primească în sânul ei cu ocaziunea țineții

cerculul religios Almaș pe precucernicul Pr. I. Tomuța-Lupești venit în această comună spre a o salva după puterile D-sale, dela primejdia baptistă. Intreaga zi și-a petrecut-o în mijlocul poporului, arătând în biserică prin frumoasa-l predică primejdii ce ne așteaptă, atunci când ne lipsește unitatea sufletească. Și-a exprimat durerea că-și revede satul de unde își are origina împărțit în mai multe cete în fața lui Dumnezeu și îndeamnă pe credincioșii ortodocși a se ruga bunului tată ceresc pentru a-l readuce la sânul bisericii mame. După masă și-a continuat conferința însoțită de astădată de rularea unui film cinematografic, cu proiecții fixe, „Din viața Mântuitorului” și un alt film „Urmările beției” însoțite de explicații și sfaturi părintești. La aceste toate au luat parte numai credincioșii ort. pentru că sectarii au fost duși în comuna vecină Bonțești, unde aveau concurs de fanfare.

Sunt și alte multe de spus spre a arăta că baptismul e de temut nu numai pentru biserică creșt. ort. dar și pentru existența Statului român.

Un părinte care nu-l dă voie copilului să participe la o sărbătoare națională, care îi trimite la școala statului numai pentru că e silit îl cred capabil de a infiltra în sufletul micului vlăstar, sentimente cu totul contrare celor naționale.

Dacă în războiul trecut am avut trădători pe jidanii, în cel viitor așteptăm rădăcni după cum au fost capabili a-și vinde credința, îl cred tot pe atât de capabil de a-și vinde patria.

Când în timpul unei ședințe cu scop pur național, ei manifestează, mă face să cred că religia lor se inspiră cu idei dela poporul de peste Nistru.

Când manifestează în timpul ce un urmaș a lui Cristos își îndeplinește misiunea de apostol al Bisericii de Stat, mă fac să cred că sunt mai de temut de câtorci care alt dușman. — Da! — pentru că baptismul din România subvenționat de străini, introdus de unguri pentru a ne desăgrega sufletește, continuă astăzi a săpa la temelii bisericii și Statului român și o să ne pomenim într-o bună zi răsturnați. Aceasta bun înțeles dacă v-om continua a dormita, încălzii de ideea că visul milenar ni-l-am împlinit.

Deci mai multă atenție la această sectă, căci primejdii ne așteaptă.

Rădești, Octomvrie 1929.

Ioan Ardeolu
inv. dir.

Echivalentul.

După succesul păr. protopop Cibian publicat în No. 16 din „Bis. și Școala” am încercat norocul, ce rând prin petit timbrat dela Adm. Fin. din Arad restituirea sumei de 2520 L. solviți de mine în 927 și 928.

Trebua imediat să procedeze la fel toți colegii fie pentru ei, fie în interesul parohiei, întrucât în multe

cazuri echivalentul pentru seslune îl suportă parohia.

După 4 luni reprimesc rugarea în original pe dos însă cu urm: „Adm. Fin. Arad No. 26321. 18 XI 929” „30962 | 929.” „In orig. Dlui Perceptor Sf. Ana”

Puneți în vedere Dlui paroh din Cetatea că asupra echivalentului din anii trecuți nu se poate reveni. Pentru viitor va face apel contra impunerei urmeză 2 nume iligibile.

Notez că Gașa (Cetate) aparține Șriei. N'am așteptat însă rezultatul, fără în restimp am cerut prin nou petit ca Min. de Fin. să dispună restituirea acestui impozit.

Volu stării rezolvirea chestiunii în Ministeriu și o volu publica la timpul său.

Să nu la nimeni asupra sa, dar fiecare preot a făcut de capul său, n'am procedat solidar, nu ne-a luat nimeni apărarea la impunere, n'am știut că se impune an de an, abia acum am primit un „Extract” dela Dir. Fin. în care ne impune ca în trecut + 20% majorare, așa că în loc de 1512 L. acuma sunt impus cu 1815 L.

Am apelat, așteptăm rezultatul, decât că la pertractare suntem citați să ne prezentăm și apărăm.

Ar fi, cred eu, de datoriu jurlconsultului Eparhial ca să stăruie pe lângă Adm. Financ. să nu ne facă spese de prisos mergând la pertractare fără să intervină ca, în principiu și pe baza legii să ne absoalve de acest impozit. Ce să poate în Severin, să poate și la Arad.

În ultima analiză o dispoziție dela Ven. Consiliu Ep. ar fi de ajuns ca acest solu de dare să se transpună în sarcina parohiei, ca proprietară, în acest caz ne-am împărțasi de acelaș tratament.

Tr. Terebențiu
preot.

Vorbirea Mântuitorului cu Nicodim.

De Mitr. Antonie al Chlevului în traducere de H. Cuzețov.

(Continuare)

Trebule să clarificăm încă două lucruri, cari sunt de înțeles în sine pentru noi creștinii, dar au un mare interes pentru un Iudeu sincer. El poate să ne întrebe: cine înțelegea mai bine pe proroci: Mântuitorul sau Iudeii patrioți? Și apoi: Iisus Hristos a negat cu desăvârșire statul israelitean, iudaic. A fost el o negație vie a sentimentului patriotic, a fost cosmopolit în felul lui L. Tolstol.

La cea dintâi întrebare noi am și dat răspunsul, când am explicat, că Daniil prorocul a prezis împărția sfinților, iar fiii împărăției, totre cari înțelegea în primul rând pe Iudei, au fost clasificați drept moștenitori ai acestei împărății, nu după origine, ci după sfințenia vieții lor. În chipul acesta au caracterizat sf. Apostoll Pavel și Ioan pe fiii împărăției lui Dumnezeu, despărțind între Iudei pe cei drepti de cei nedrepti. Dela ei avem o mulțime de locuri în acest înțeles dar nu are rost să le mai cităm.

Pentru cititor se lămuresc acum din nou cuvintele prorocilor, în cari se confirmă explicarea noastră asupra lui Daniil și anume, că nu numai explicătorii

sfinți ai Vechiului Testament, ci chiar și autorii cărților sfinte din acel timp, au prezis nu numai lui Israel ci omenirii întregi, un viitor senin, având în vedere binele spiritual, iar nu pe cel material, adică contrar explicării Iudeilor de mai târziu și explicării lui Vladimir Soloviev.

Aceasta se vede și din aceea, că prorociile sf. apostol Ioan totdeauna sunt însoțite de cele mai întunecoase tablouri. Luați drept exemplu cartea lui Isaia sau Mihela începând cu capitoul al patrulea. Odată toate popoarele vin la Ierusalim, ca să învețe adevărul și de acolo se lățește dreptatea, pacea și puterea adevărată, altădată fiica lui Israel așteaptă suferințe, captivitate și rușine, și iarăși fiica Sionului se ridică asupra dușmanilor săi, îi învinge și îi supune lui Dumnezeu, dar în capitoul următor se spune, că Israel se va bate cu tolag peste obraz. În cele următoare se vorbește despre nașterea Stăpânului lui Israel în Bethlen. Acest stăpân e cel mai nainte de vechi, care va păstori popoarele până la marginea pământului și va micșora pe dușmanii lui Israel. Iarăși se vorbește apoi de nimicirea călărașilor și a orașelor lui Israel și de judecata viitoare ce are să vine asupra poporului necredincis și nerecunoscător, prorocindu-i cele mai mari nenorociri. Clarificarea acestor contraste legate unul de altul în prorociile lui Mihela, ar da o interesantă și foarte folositoare temă de cercetare pentru știința teologică. Noi putem să spunem pe scurt, că explicarea constă în aceea, că biruințele prorocite, împăcarea, belșugul și înflorirea toate trebuie luate în înțeles spiritual, cu privire la Israel cel nou, la „Iudeli și Elinii cei chemați“ (I. Cor. 12, 13) Bucuria și biruința lor vor fi curat spirituale, mai bine zis: sunt demult primite și se primesc și acum leul și mielul demult se hrănesc împreună pe câmpiile bisericilor, iar nu în raiul pământesc dela sfârșitul veacului, preconizat de Soloviev. După sf. Ioan gură de Aur Capitoul 9, 11 din Isaia s'a realizat la masa lui Matei Levi, când mulțimea păcătoșilor și a vameșilor hrăpăreți au ascultat vorbirea Mântuitorului. (Luca 5, 29-32.) Realizarea aceasta a continuat începând cu timpurile Apostolilor, când barbarii sălbatici și elinii desfrânați s'au unit într'o singură turmă a lui Hristos și cei mai păcătoși au încetat să se deosebească de cei drepti, devenind egali cu ei în virtuți prin grația dumnezească și prin pocăința proprie. Aceasta este adevărata explicare a tablourilor de viitoare bucurie din prorociile Testamentului Vechiu. Cât privește prorociile de tristețe pentru dărâmarea Ierusalimului, robirea poporului de către dușmanii lui Dumnezeu, robirea și risipirea lui pe întreagă fața pământului: toate acestea s'au realizat și se realizează pentru Israel din cuvânt în cuvânt: „se va lua dela voi împărăția lui Dumnezeu și se va da neamului, care va face rodurile ei.“ (Mt. 21, 43)

Totuș evreii, contimporanii ai lui Hristos, nu au

volt să împărtășească acest punct de vedere și au continuat cu încordare și cu sete a așteptat pentru el, pentru poporul lor belșug și mărire externă și nu mai cei mai buni dintre ei, ca Zaharia, Simion, Ina-Intemergătorul, Precurata Maria și chiar și samaritanca, apoi și acei ascultători ai lui Hristos, cari în diferite rânduri au crezut întru El, (Ioan 8, 30; 10, 42; 11, 45; 12, 11.) l-au împărtășit.

De încheiere putem să întrebăm: Oare Mântuitorul a negat în mod absolut ideea unui stat al poporului evreesc, ca împărăția dreptilor, la care, după Isaia și Mihela, se asociază de bună voie și alte popoare, cari caută pe Dumnezeu și viața cea dreaptă, (Isaia 2, 1-5; Mihela 4, 1-7.) În aceste înțelesuri, simbolurile sunt curat evanghelice: unirea liberă a popoarelor în jurul stonului, judecata dumnezească peste toate popoarele, însă nu o judecată pedepsitoare, ci una educativă, împăciuitoare, al cărei rezultat va fi încetarea războaielor, munca agricolă pașnică și cunoașterea legii lui Dumnezeu și a vieții celei cu adevărat drepte. Mântuitorul nu s'ar fi lăpădat de poporul evreesc, chiar ca tribut luat, dacă acesta nu s'ar fi împotrivit chemării lui, precum se arată în pilda despre lucrătorii răi. El nu s'ar fi lăpădat de atribuțiunile împăratului Iudellor, dar înțelegea aceasta așa cum a înțeles și Isaia, Mihela și Zaharia. Iată pentru ce El și înaintea lui Pilat nu răspunde direct: eu sunt împărat, ci: „Împărăția mea nu este din lumea aceasta“ (Ioan 18, 36.)

În zadar afirmă unii scriitorii contimporani, că Mântuitorul ar fi negat patriotismul și în primul rând iubirea către patria și către poporul său. Cine nu-și aduce aminte de cuvintele lui Hristos, pe cari le-a rostit cu lacrimi în ochi, apropiindu-se de Ierusalim în ziua purificării și văzând cetatea a plâns pentru dânsa zicând: „De ai fi cunoscut și tu, măcar în ziua aceasta a ta, cele ce sunt către pacea ta, iar acum s'au ascuns de către ochii tăi“. Mai departe Mântuitorul a prorocit cetății pentru care a plâns, dărâmarea ei de către dușmanii „pentru că n'ai cunoscut vremea cercetării tale.“ (Luca 19, 41-44.) Aci sa manifestat cel mai cald sentiment al Mântuitorului, nu numai față de oameni, ci și față de oraș și față de Ierusalimul istoric. La fel are însemnătate și atitudinea plină de jaluzie față de Templul din Ierusalim, atitudine manifestată în întreita isgonire din el a negustorilor și în cuvintele: „Casa mea casă de rugăciune este, iar voi ați făcut-o peșteră tâlharilor.“ (Luca 19, 46.) Altădată Mântuitorul numește templul lăcaș al lui Dumnezeu (Mt. 23, 21), iar Ierusalimul oraș al marelui împărat (Mt. 5, 35.)

Cine este acel împărat, dacă nu El însuși, Mesia cel promis? El este împăratul desarmat șezând pe mânzul asinel, (Mt. 21, 4-5.) înconjurat de mulțimea înflăcărată a aderenților săi. Și mai caracteristice sunt cuvintele lui dela sfârșitul cuvântării de mustrare către

dușmanii săi: „Ierusalime, Ierusalime, cea ce ai omorât pe proroci și ai ucis cu pietri pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să adun pe fiții tăi, în ce chip adună găina pulli săi sub aripi și nu ai vrut (Mt. 23, 37.)

Dar acest strigăt al iubirii părintești a rămas neauzit și a fost pecetluit cu sentința lăpădării: „Iată se lasă vouă casa voastră pustie, că zic vouă, de acum nu mă veți vedea, până când veți aice: bine este cuvântat cele ce vine întru numele Domnului.“ (v. 38-39.) adevărat până la judecata cea de pe urmă.

Ni se pun întrebări, ce ar fi, dacă Israel ar primi pe Mântuitorul? Fără îndoială ar fi aceeaș, ce au fost comunitățile creștine ebraice descrise în cele dintâiu capitole din Faptele Apostolilor. Impărăția nu ar fi din lumea aceasta, ar fi fără arme și fără robie, ar fi împărăția dragostei în frunte cu Impăratul Măririi, împărăția de al cărei progres s'ar îngriji însuș Dumnezeu, care cu puterea sa miraculoasă a apărut disciplina bisericii Apostolice, pedepsind pe călcătorii ei, pe Anania și Safira, în urma căreia s'a făcut frișă mare peste toată biserică, și peste toți cei ce auziau acestea.... iar din celalaltă nimeni nu cuteza să se lipească de ei; ci îi măria pe ei poporul. (Fapt. Ap. 5, 1-13.)

Dacă înșiși Iudeii nu ar prigoni Biserica, dacă ei nu ar lăpăda pe Hristos, atunci Impărăția Lui universală ar putea fi în Ierusalim și fără îndoială cu limba și cărțile evrești. Dar evreii nu au primit nici pe Hristos, nici ceata lui cea sfântă și au devenit din nou luptători împotriva lui Dumnezeu, după cuvintele lui Gamaliil (Fapt. Ap. 5, 39.) și de aceea, Biserica lui Hristos a fost sortită muceniciei și luptei de multe veacuri. Dacă apoi Mântuitorul a primit moartea nedreaptă dela revoluționarii șovinști evrei, această pedeapsă este și mai mult nedreaptă, pentru că Mântuitorul a fost un patriot și învățătura lui nu exclude iubirea către patria și poporul său, pretinde însă unirea ei cu dragostea către omenirea întreagă și cu o jaluire pentru mântuirea universală, așa precum s'a exprimat El către femeia samarineancă (Ioan 4, 21-23.) și precum au simțit, au cugetat și au lucrat și continuă să lucreze adevărații patrioți ruși.

INFORMAȚIUNI

Personale. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie s'a reîntors la Reședința Sa din Arad Joi în 10 Oct. l. c. la oarele 2 cu Trenul de București. P. S. Sa a luat parte la ședințele Consiliului Central bisericesc apoi a plecat la Chișinău la Congresul Misionarilor, unde a ținut un discurs și o conferință. De aici a venit la București unde a participat la înmormântarea fostului Regent Gh. Buzdugan și la ședințele Corpurilor legislative cari au ales pe noul Regent Const. Sărățeanu.

Complectarea Inaltei Regențe. Miercuri în 9 Octomvrie l. c. Corpurile legislative a ales pe noul Regent în persoana dlui Constantin Sărățeanu, consilier la Inalta Curte de Casație.

Noul Regent s'a născut la Buzău în anul 1862.

În timpul războiului, după încheierea armistițiului d. Const. Sărățeanu a fost ministru de Interne în primul cabinet prezidat de d. general Averescu și a făcut parte din acest guvern dela 29 Ianuarie 1918 până la Martie acelaș an, când, în ziua de 5 Martie a trecut iarăși în postul de consilier al secției I a Inaltei Curți de Casație.

BIBLIOGRAFIE.

Primejdia sectelor religioase pentru statele naționale și mijloacele de apărare, de Dr. Grigorie Gh. Comșa Episcopul Aradului. Arad Tiparul Tipografiei Diecezane. Prețul 10 lei.

În vremea de azi când meditația adâncă și cugetarea creatoare de valori durabile sunt amenințate de mari primejdii, trebuie să ne bucurăm că la noi în țară se găsesc bărbați iubitori de adevărată propășire în ordinea morală. Această ordine fiind grav amenințată de sectari, neobositul episcop P. Sa Grigorie al Aradului a găsit cu cale să tipărească în broșură conferința sa ținută la congresul misionar din Chișinău. Prea Sfinția Sa arată cu exemple din Rusia și din alte țări că sectarismul este înalte de toate o mare primejdie pentru statele naționale. Materialul întreg este nou și potrivit a convinge pe toți că sectarismul este o mișcare de ordin politic și social-economic. Recomandăm călduros broșura instructivă și lefină.

Pastorația individuală și colectivă de Dr. Grigorie Gh. Comșa, Episcopul Aradului. Nr. 1 din „Biblioteca Preotului ortodox“. Tiparul Tipografiei Diecezane din Arad. Biblioteca „Creștinului ortodox“ editată din inițiativa și sub supravegherea directă a P. Sf. Episcop Grigorie a ajuns numărul 64. Acum P. Sf. Sa a găsit timpul potrivit să înceapă editarea unei alte serii de broșuri foarte folositoare vieții noastre bisericești, prin care să vină în ajutor preoților în activitatea lor pastorală. Inceputul îl face prin publicarea broșurii prezente. Plecând dela cazurile numeroase de pastorație colectivă și individuală din Noul Test, P. Sf. Sa ne dă metode de pastorație individuală pentru timpul actual, înzistând mai ales asupra rolului pastorației individuale la administrarea tainei Sfintei Mărturisiri. Broșura va fi de real folos tuturor preoților, dar în deosebire celor ce de multă vreme au părăsit băncile școalei.

Prețul: 15 Lei și se poate comanda dela Bibliotecă diecezană din Arad precum și dela alte biblioteci eparhiale din țară.

„*Viețile Sfinților*”. O bogată și prea frumoasă literatură religioasă, cu multe adevăruri istorice, alcătuind o comoară de pilde și îndemnuri bune, este monumntala operă „*VIETILE SFINȚILOR*” ai cărei cel mai reușit text se află în rusește, tomurile sf. Dimitrie al Rostovului.

Există și în românește o ediție a mănăstirei Neamțului, însă cu litere slavone și cu un text a cărui gramatică este greu înțeleasă de generația actuală.

În dorința de a pune la îndemâna oricărui un text lesne de înțeles tipărit cu caractere latine, în limba curat moldovenească, Arhiepiscopia Chișinăului a îndemnat și sprijinit apariția primei cărți de acest fel și anume „*VIETILE SFINȚILOR*” așezați în calendar dela 1—15 Mai, urmând ca în viitor să mai tipărească încă 23 asemenea cărți, cuprinzând toți sfinții calendarului pe întreg anul.

Cartea are 398 pagini și costul ei e de Lei 200.

Concurse.

În conformitate cu ordinul Ven. Consiliu Eparhial Nr. 5297 | 929 și 3744 | 929.—Pentru îndeplinirea parohiei I. din Curtici devenită vacantă prin alegerea și strămutarea preotului Ioan Nicorescu în parohia Jabar se publică concurs nou cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în organul „*Biserica și Școala*”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială comasată constatătoare din 32 jughere cad. în care se cuprinde și dreptul de pășune.

2. Birul și stolele legale.

3. Întregirea dotației proțești dela stat.

4. Comuna bis. în termen de un an va da preotului cortel în natură, în edificiul școlar din apropierea s. bisericii.—

Preotul ales va trebui să catehizeze la școlile primare de stat din loc, cel puțin 12 ore pe săptămână. Va suporta toate impozitele după întreg venitul proțesc.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se recere cvalificație de clasa I și opt clase liceale cu maturitate.

Cei ce volesc să competeze la acest post cu prealabila știre a protopopului tractual se vor prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Curtici spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie, conformându-se strict dispozițiilor Nr. 33 din Regulamentul pentru parohii. Cererile însoțite de anexele necesare, adresate Consiliului parohial din Curtici le vor înainta în termenul concursual oficiului protopresbiteral ort. rom. din Arad.

Recurenții din altă dieceză vor alătura la cererea de concurs și actul de învoire dela P. S. Sa Părintele Episcop diecezan din Arad.

Consiliul pa ohtial ort. rom. din Curtici.

În înțelegere cu Traian Văflănu protopop în Arad

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa primă Șebîș, devenită vacantă prin trecerea la stadiul de deficiență a pr. A. Mihulin, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Beneficiu: 1. Sesiune parohială din 32 jugh. cad. 2. Un intravilan (grădină par.) aparținător sesiei par. 3. Casa parohială. 4. Stole legale. 5. Întregire de salar dela stat, pe care parohia nu-l garantează.

Alesul trebuie să predice în fiecare Duminică,

să catehizeze la toate școlile din Șebîș fără alta remunerație și să achite contribuția după venitul său.

Cererea de concurs adresată Consiliului par. din Șebîș se va înainta Oficiului protopopesc ort. rom. din Buteni. Reflectanții, în conformitate cu Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în termenul concursual în biserică din Șebîș, pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie.

Concurenții din alte dieceze vor produce document despre consenzul P. S. Sale Episcopului nostru diecezan, că pot recurge la aceasta parohie.

Rez. Cons. Eparhial 4758 | 1929.

F. Roxin protopop

3—3

Conform rezoluțiunii Ven. Consiliu Eparhial Nr. 5013 | 1929, pentru îndeplinirea parohiei vacante din Sâmbăteni se publică concurs cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare apărută în organul diecezan „*Biserica și Școala*”.

Venitele împreunate cu acest post sunt.

1. una sesiune parohială,

2. una grădină parohială,

3. bir parohial Lei 450.

4. stolele legale,

5. întregirea de salar dela Stat,

6. relut de cortel Lei 12000. anual, până la zidirea casei parohiale.

Alesul va catehiza la școlile din comună, și va suporta impozitele după beneficiu.

Doritorii de a reflecta la această parohie vor înainta Prea Onoratului Oficiu Protopopesc din Arad recerșele lor ajustate cu documentele pentru parohiile de clasa primă și pe lângă încunoștințarea prealabilă a Protopresbiterului tractual vor avea să se prezinte în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și rituale.

Cel din altă eparhie vor mai avea să dovedească, că au consimțământul Prea Sfințitului Episcop diecezan, din Arad.

Consiliul parohial ort. rom. din Sâmbăteni

În înțelegere cu: Traian Văflănu m. p.

1—3

protopop.

No. 5363 | 929.

Prin aceasta se publică concurs pentru două burse a 10.000 Lei (zece mii) anual.

Pot reflecta tineri ortodocși români din eparhia Aradului, absolvenți de liceu clasic cu bacalaureat cari urmează, ca elevi ordinari, cursurile Facultății teologice din București sau Cernăuți.

Reflectanții vor înainta Consiliului eparhial ort. rom. din Arad în termen de 15 zile următoarele acte:

1. Extras din matricula botezaților.

2. Diplomă de bacalaureat.

3. Certificat de moralitate dela preot vizat de protopopul respectiv.

4. Certificat medical.

5. Certificat de paupertate.

6. Declarație făcută înaintea conducătorului oficiului parohial că după terminarea studiilor se vor pune în serviciul eparhiei; iar în caz contrar vor restitui Consiliului eparhial bursa în întregime.

Arad, din ședința Consiliului eparhial de la 19 Septembrie 1929 Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

Redactor responsabil: SIMION STANA.